

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA DĖL KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2014 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR TURTO NAUDOJIMO

2015 m. liepos 15 d. Nr. K4
Kupiškis

Auditas atliktas vykdant
Savivaldybės kontrolieriaus
2014 m. gruodžio 19 d. pavedimą Nr. KP -7

Auditą atliko
Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė

Su audito ataskaita galima susipažinti
Kupiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje
adresu: www.kupiskis.lt

TURINYS

IŽANGA	3
AUDITO APIMTIS IR METODAI	5
PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS	7
1. Dėl Savivaldybės 2014 metų biudžeto vykdymo	7
1.1. Savivaldybės biudžeto pajamos	7
1.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos	9
2. Dėl savivaldybės skolų ir skolinių įsipareigojimų	10
3. Dėl Savivaldybės 2014 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio vertinimo	11
4. Dėl Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais vertinimo	12
5. Dėl Savivaldybės kaip viešųjų įstaigų ir uždarytųjų akcinių bendrovių savininkės teisių ir pareigų įgyvendinimo	13
REKOMENDACIJOS	15

IŽANGA

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatomis ir Kontrolės ir audito tarnybos 2015 metų veiklos planu, atliko Kupiškio rajono savivaldybės (toliau - Savivaldybė) 2014 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių auditą.

Audito tikslas – įvertinti Savivaldybės 2014 metų biudžeto sudarymą ir jo vykdymą, įvertinti, ar Savivaldybės 2014 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniai parengti pagal teisės aktų reikalavimus ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl Savivaldybės 2014 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, 2014 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio bei turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą.

Audituojamas subjektas - Kupiškio rajono savivaldybės administracija (toliau - Administracija) yra savivaldybės biudžetinės įstaiga. Identifikavimo kodas – 188774975.

Adresas: Vytauto g. 2, 10115 Kupiškis.

Steigėjas: Kupiškio rajono savivaldybės taryba, identifikavimo kodas - 111100818.

Audituojamas laikotarpis : 2014 metai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu, savivaldybės biudžeto vykdymą organizuoja Savivaldybės administracijos direktorius, Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį (Savivaldybės biudžetinių įstaigų, Savivaldybės išdo, Savivaldybės privatizavimo fondo ir kitų Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys) rengia Savivaldybės administracija, konsoliduotąsias ataskaitas pasirašo Savivaldybės administracijos direktorius ir Finansų ir biudžeto skyriaus vedėjas. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį rengia ir teikia Finansų ministerijai Savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius.

Audituojamu laikotarpiu Administracijai vadovavo direktorius Žilvinas Aukštikalnis. Savivaldybės biudžeto sudarymą ir vykdymą organizuoja Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius. Už suvestinės finansinės atskaitomybės parengimą ir pateikimą Finansų ministerijai yra atsakinga Finansų ir biudžeto skyriaus vedėja Reda Totorienė, už konsoliduotų ataskaitų sudarymą atsakinga Finansų ir biudžeto skyriaus vyr. buhalterė Laimutė Šulnienė, už turto ataskaitų sudarymą atsakinga Ekonomikos ir turto valdymo skyriaus vedėja Marijona Pečkuvienė.

Audito ataskaitoje pateikti tik šio audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės biudžeto vykdymo ir 2014 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenų, Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo bei disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams bus pareikšta audito išvadoje, kuri teikiama Kupiškio rajono savivaldybės tarybai.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas yra neįmanomas dėl audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių įvykių, ūkinių operacijų ir sudarytų sandorių.

Audito metu buvo vertinama vidaus kontrolės sistema, atlikta rizikos analizė. Audito procedūros buvo atliktos svarbiausiose audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Dėl metinio finansinių ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Kupiškio rajono savivaldybės 2014 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė Finansinės būklės ataskaita, Veiklos rezultatų ataskaita, Pinigų srautų ataskaita, Grynojo turto pokyčių ataskaita ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis.

Finansinės būklės ataskaitoje 2014 m. pradžioje turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 190 873,53 tūkst. Lt, pabaigoje – 196 624,18 tūkst.Lt.

Dėl metinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

2014 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita, Skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų bei paskolų statistinė ataskaita, Ilgalaikių paskolų panaudojimo statistinės ataskaita, Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita ir aiškinamasis raštas, parengti pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis.

Kupiškio rajono savivaldybė ir jai pavaldžios įstaigos, 2014 metais vykdė penkias programas, panaudojo 55 787,4 tūkst. Lt asignavimų, iš jų – 49 676,4 tūkst. Lt išlaidoms apmokėti (iš jų 30 203,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui) ir 6 111,0 tūkst. Lt turtui įsigyti.

2014 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio ataskaitos sudarytos Savivaldybės 29 biudžetinių įstaigų, 2 viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų, Savivaldybės išdo ir Savivaldybės privatizavimo fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Dėl Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Savivaldybėje ir jai pavaldžiose įstaigose vertinome Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams 2014 metais, ar tinkamai įgyvendinamos Savivaldybės įmonių savininko teisės kontroliuojant Savivaldybės įmones; kaip laikomasi teisės aktų nuostatų planuojant ir naudojant Savivaldybės biudžeto lėšas, valdant, naudojant, perduodant kitoms įstaigoms, nurašant nereikalingą arba netinkamą (negalimą naudoti) turtą; ar pagal teisės aktų reikalavimus išmokėtos ir panaudotos kitos išmokos; ar už suteiktas paslaugas gautos pajamos pervestos į Savivaldybės biudžetą pagal teisės aktuose nustatytą tvarką.

Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų reikalavimų, atsižvelgėme į pažeidimų poveikį, su audituojamu subjektu aptarėme juos lėmusias priežastis, įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes.

Vykdydami su Valstybės kontrole pasirašytą bendradarbiavimo susitarimą, naudojomes Valstybės kontrolės atliktu darbu vertindami, ar valstybės biudžeto lėšos naudojamos, valstybės turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama juo taip, kaip numato tai reglamentuojantys teisės aktai. Valstybės kontrolė pateikė audito dokumentus, kuriuose nurodė nustatytus neatitikimus.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS

1. Dėl Savivaldybės 2014 metų biudžeto vykdymo

1.1. Savivaldybės biudžeto pajamos

Pagal Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, savivaldybių biudžetų teisinis pagrindas yra savivaldybių tarybų priimti sprendimai dėl atitinkamų biudžetinių metų savivaldybių biudžetų patvirtinimo. Savivaldybių tarybų sprendimuose, be kitų duomenų, turi būti nurodoma bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis.

Savivaldybės taryba patvirtino Savivaldybės 2014 metų biudžeto pajamų planą – 51012,7 tūkst. Lt. Vėlesniais Savivaldybės tarybos sprendimais Savivaldybės 2014 metų biudžeto pajamų planas buvo tikslintas 28 kartus ir padidintas 637,5 tūkst. Lt, tai yra 5,9 proc., lyginant su patvirtintu planu. Reikšmingiausi pasikeitimai: planas padidintas dėl gautų iš Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų, skirtų kompensuoti ankstesniais metais patirtas išlaidas, vykdant investicinius projektus, dėl lėšų, skirtų padidinti kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokestį, dėl Savivaldybės biudžetinių įstaigų gautų pajamų už suteiktas paslaugas. Patikslintas Savivaldybės 2014 metų biudžeto pajamų planas sudarė 51650,2 tūkst. Lt.

Savivaldybės administracijos Finansų skyriaus parengtoje Savivaldybės biudžeto vykdymo 2014 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 1-sav. metinė) nurodytas patikslintas Savivaldybės biudžeto pajamų planas neatitinka patvirtinto Savivaldybės tarybos sprendimais: dėl iš Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos gautų išlaidų, patirtų pritaikant informacines sistemas euro įvedimui, kompensacijos ir Kultūros ministerijos sumažinto finansavimo Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centrui investicinės programos vykdymui.

LR Finansų ministerijos nurodymu Savivaldybė tikslino formoje Nr. 1 – sav. dotacijų iš kitų valdymo lygių ataskaitinio laikotarpio planą ir įvykdymą. Iš 37 eilutės „Kita tikslinė dotacija“ 4 grafos „Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas“ 156 tūkst. Lt ir 5 grafos „Įvykdyta“ 156 tūkst. Lt (Kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio padidinimas) perkelta į 40 eilutės „ Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių“ atitinkamas grafas. Iš Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos gauta išlaidų, patirtų pritaikant informacines sistemas euro įvedimui, kompensacija įrašyta: į 40 eilutės 4 grafą – 60,6 tūkst. Lt, į 40 eilutės 5 grafą – 60,2 tūkst. Lt.

Pajamų pagal atskiras pajamų rūšis planas įvykdytas 100,1 proc., gauta 47,1 tūkst. Lt pajamų daugiau nei planuota.

Savivaldybės pajamų struktūroje didžiausią dalį sudaro dotacijos – 52 proc. 2014 m. liko

nepanaudota 275,1 tūkst. Lt valstybės dotacijų einamiesiems tikslams ir kapitalui formuoti, kurios iki 2015-01-10 gražintos į valstybės biudžetą. Ministerijoms ir jų departamentams 2014 metais gražinta 172,2 tūkst. Lt nepanaudotų specialiųjų tikslinių dotacijų:

- 0,4 tūkst.Lt – civilinės saugos funkcijai atlikti;
- 22,3 tūkst. Lt – socialinėms paslaugoms teikti;
- 75,3 tūkst. Lt - socialinėms išmokoms ir kompensacijoms skaičiuoti ir mokėti;
- 44 tūkst. Lt - socialinei paramai mokiniams;
- 1,5 tūkst. Lt - darbo rinkos ir gyventojų užimtumo;
- 28,5 tūkst. Lt – visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos funkcijai atlikti;
- 0,2 tūkst. Lt - mokinio krepšeliui finansuoti.

Kapitalui formuoti skirtų valstybės dotacijų gražinta 102,9 tūkst. Lt:

- 0,9 tūkst. Lt - investiciniam projektui „Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro pastato Kupiškyje, Gedimino g. 40, rekonstravimas“ finansuoti nepanaudotos lėšos;
- 102 tūkst. Lt. – specialios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti.

Ženkliai išaugusi nepanaudotų valstybės dotacijų suma nuo 49,5 tūkst. Lt 2013 metais iki 275,1 tūkst. Lt 2014 metais parodo, kad valstybės dotacijų panaudojimo kontrolė Kupiškio rajono savivaldybėje yra nepakankama. Savivaldybė nepanaudojo 102 tūkst. Lt, skirtų socialiniam būstui įsigyti.

Savivaldybės kontrolierius Savivaldybės tarybos pavedimu atliko visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos funkcijai atlikti skirtos dotacijos panaudojimo auditą.

Audito metu nustatyta, kad Savivaldybės administracijos Aiškinamajame rašte prie Kupiškio rajono savivaldybės biudžeto vykdymo metinės ataskaitos 2014 m. gruodžio 31 d. pateikta informacija apie gražintas nepanaudotas specialiąsias tikslines dotacijas, tačiau nenurodytos lėšų gražinimo į valstybės biudžetą priežastys. Dėl to finansinių ataskaitų vartotojams (mokesčių mokėtojams, darbuotojams, institucijoms ir įstaigoms, kitiems vartotojams) gali būti sudėtinga teisingai įvertinti finansinę Savivaldybės būklę.

Savivaldybės kontrolieriui Savivaldybės administracija pateikė informaciją, kad 2014 metais specialistai, vykdantys visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos funkciją, dirbo ne visus metus: viena darbuotoja įdarbinta 2014 m. liepos 1 d. 0,5 etatu, kita įdarbinta 2014 m. balandžio 15 d. 0,5 etatu, o vėliau, nuo 2014 m. liepos 14 d., - 1 etatu, todėl darbo užmokesčiui skirtos lėšos - 28,5 tūkst. Lt - 2014 metais nebuvo panaudotos.

Biudžeto lėšų stygiui dengti Savivaldybės tarybos sprendimais panaudota 935,7 tūkst. Lt biudžeto apyvartos lėšų.

1.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos

Savivaldybės tarybos patvirtintas ir Savivaldybės 2014 metų biudžeto patikslintas asignavimų planas sudarė 57766,0 tūkst. Lt, iš jų:

-asignavimai išlaidoms - 50911,3 tūkst. Lt, arba 88 proc. visų asignavimų, tame skaičiuje 30273,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms;

- asignavimai turtui įsigyti - 6854,7 tūkst. Lt, arba 11,9 proc., tame skaičiuje 2792,2 tūkst. Lt, arba 4,8 proc., paskolų grąžinimui.

Savivaldybės kontrolierius negali patvirtinti Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro darbo užmokesčiui skirtų lėšų (751 143 Lt) išmokėjimo teisėtumo, nes pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, kas 3 metai įstaigoje nevykdoma darbuotojų atestacija, Savivaldybės taryba nėra patvirtinusi nuolatinės Atestavimo komisijos.

Savivaldybės taryba nėra patvirtinusi Savivaldybės kultūros įstaigų (Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros centro, Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos, Kupiškio etnografinio muziejaus) vadovų konkrečių veiklos vertinimo kriterijų (biudžetinės įstaigos tikslų įgyvendinimo pagal atitinkamų metų strateginiame ar metiniame veiklos plane nustatytus vertinimo kriterijus).

Savivaldybės biudžeto išlaidų plano vykdymo 2014 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr.1- sav.) duomenimis asignavimų panaudota 55787,4 Lt, arba 96,6 proc. Tai sudaro 1978,6 tūkst. Lt mažiau, nei buvo suplanuota. Biudžeto lėšų likutis audituojamo laikotarpio pabaigoje – 1453,0 tūkst. Lt.

2014 metais planuotų biudžeto asignavimų panaudojimas yra mažesnis pagal beveik visus valstybės funkcinės klasifikacijos kodus. Savivaldybės biudžeto išlaidų struktūroje pagal valstybės funkcinę klasifikaciją daugiausia asignavimų skirta ir panaudota švietimui – 46,3 proc. visų išlaidų. Išlaidos socialinei apsaugai sudaro 17,1 proc., ekonomikai – 5,9 proc., bendros valstybės paslaugos – 12,9 proc.

Pagal ekonominę klasifikaciją biudžeto išlaidų struktūroje didžiausią dalį sudaro išlaidos darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms – 30 203 tūkst. Lt, arba 54,1 proc. visų išlaidų. Prekėms ir paslaugoms apmokėti panaudota 11 679,8 tūkst. Lt, arba 20,9 proc. išlaidų.

2014 metais buvo vykdomos penkios programos (2013 metais - 20 programų):

1. Žinių visuomenės, kultūros ir sportinio aktyvumo skatinimo programa (26 398,6 tūkst. Lt).
2. Ekonominio konkurencingumo ir investicijų plėtros programa (4 233,7 tūkst. Lt).
3. Viešosios infrastruktūros plėtros programa (3 852,8 tūkst. Lt).
4. Socialinės ir sveikatos apsaugos programa (10 9 41,4 tūkst. Lt).

5. Savivaldybės valdymo ir pagrindinių funkcijų vykdymo programa (10 360,8 tūkst. Lt).

2. Dėl savivaldybės skolų ir skolinių įsipareigojimų

Savivaldybės biudžeto skolos ir skoliniai įsipareigojimai 2014-12-31 sudarė 15565,4 tūkst. Lt, lyginant su 2013-12-31 padidėjo 1805,7 tūkst. Lt, arba 11,6 proc.

Savivaldybės negrąžintų paskolų likutis 2014 m. pradžioje buvo 13759,7 tūkst. Lt. 2014 m. Savivaldybės tarybai priėmus 2 sprendimus imti dvi paskolas po 2000 tūkst. Lt neviršijant skolinimosi limitų 2014 metais priklausančioms paskoloms grąžinti ir investiciniams projektams paskolai gauti finansuoti, atviro konkurso būdu atrinkti AB Šiaulių bankas ir DNB bankas.

Per 2014 m. grąžinta paskolų 2801,7 tūkst. Lt, iš jų 9,5 tūkst. Lt pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis.

Savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas ir laidavimo dokumentus dėl Savivaldybės kontroliuojamų įmonių paskolų ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 508,5 tūkst. Lt.

2014 metais Savivaldybė iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto apyvartos lėšų Savivaldybės biudžeto laikinam pajamų trūkumui padengti paėmė 1000 tūkst. Lt trumpalaikę paskolą. Trumpalaikės paskolos lėšos panaudotos Savivaldybės biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidoms ir socialinio draudimo įmokoms. Trumpalaikė paskola grąžinta laiku.

Savivaldybės skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų bei paskolų statistinėje ataskaitoje (forma Nr.3-sav.) nukrypimų nenustatyta.

Mokėtinų ir gautinų sumų formoje Nr. 4 mokėtinų sumų likutis iš Savivaldybės biudžeto lėšų 2014 m. gruodžio 31 d. buvo 19002,8 tūkst. Lt, iš jų negrąžintos paskolos – 15525 tūkst. Lt. Palyginti su 2013 m., likutis padidėjo 12592,3 tūkst. Lt (nuo 6410,5 tūkst. Lt). Savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyriaus pateiktais duomenimis žymus nukrypimas atsirado todėl, kad, atsižvelgiant į Finansų ministerijos pateiktus paaiškinimus, šios formos 3.3 eilutėje stulpelyje „likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje“ parodyta visa Savivaldybės turimų ilgalaikių paskolų suma. O stulpelyje „likutis metų pradžioje“ – Savivaldybės turimų paskolų einamųjų metų dalis, kuri turi būti sugrąžinta per 12 mėnesių.

Įsiskolinimų, kurių praleistas terminas daugiau kaip 45 dienos, 2014 m. gruodžio 31 d. – 390,6 tūkst. Lt. Pradelstas įsiskolinimas 2013 m. gruodžio 31 d. buvo 577,1 tūkst. Lt. Per 2014 metus pradelstas įsiskolinimas sumažėjo 186,5 tūkst. Lt, arba 32 proc.

Savivaldybės biudžeto gautinos sumos 2014-12-31 sudarė 71,9 tūkst. Lt, lyginant su 2013-12-31 padidėjo 23 tūkst. Lt.

3. Dėl Savivaldybės 2014 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio vertinimo

Pagal Finansų ministro patvirtintą 2014 metų konsolidavimo schemą Kupiškio rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 33 viešojo sektoriaus subjektai. Vertinimo metu nustatyta, kad visi viešojo sektoriaus subjektai, nurodyti 2014 m. konsolidavimo schemeje, pateikė duomenis viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS), t.y. 29 biudžetinės įstaigos, 2 sveikatos priežiūros viešosios įstaigos, Išdas ir Privatizavimo fondas.

Taip pat šiame ataskaitų rinkinyje yra įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro Savivaldybei priklausantis šių bendrovių ir įstaigų nuosavas kapitalas:

- 3 uždarytųjų akcinių bendrovių, kuriose Savivaldybei priklauso 100 procentų akcijų (UAB „Kupiškio komunalininkas“, UAB „Kupiškio autobusų parkas“ ir UAB „Kupiškio vandenys“);
- 1 kontroliuojamos viešosios įstaigos, nepriskiriamos prie viešojo sektoriaus subjektų (viešoji įstaiga Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centras).
- 2 asocijuotųjų subjektų (AB „Panevėžio energija“ ir UAB „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“);
- 1 kito subjekto (VšĮ „Euroregiono Ežerų kraštas direktorato biuras“).

Savivaldybės metinis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys VSAKIS pateiktas nustatytais terminais - 2014 m. gegužės 22 d. Parengtą 2014 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, ar pateikta visa reikiama informacija, tarpusavio sandorių eliminavimą, konsolidavimo įrašus. Pagal Finansų skyriaus pateiktas konsolidavimo kontrolės bei konsoliduotųjų ataskaitų korektiškumo tikrinimo ataskaitas neištaisyty klaidų nenustatėme.

Savivaldybės 2014 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys pagal derinimo ir eliminavimo ryšius yra korektiškas. Tačiau konsolidavime dalyvaujančių viešojo sektoriaus subjektų pateikti duomenys VSAKIS nėra visiškai teisingi ir patikimi.

Kupiškio rajono savivaldybės administracija ilgalaikio turto apskaitą tvarko nesivadovaudama 12-ojo ir 22-jo VSAFAS reikalavimais ir administraciniame pastate L. Stuokos- Gucevičiaus aikštėje 14-3 esančių patalpų vertę ilgalaikio turto dalyje (96 563,84 Lt) ir finansavimo sumų dalyje (96 563,84 Lt) Finansinės būklės ataskaitoje pateikė neteisingai.

Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras neįregistravo Nekilnojamojo turto registre teisių į ilgalaikį turtą administraciniame pastate L. Stuokos - Gucevičiaus aikštėje 14-3 ir Finansinės būklės ataskaitoje pateikė ilgalaikio turto vertę (28 291,00 Lt) ir finansavimo sumų dalyje (28 291 Lt) vertę, nors tų pačių patalpų vertę savo ataskaitoje taip pat pateikė ir Savivaldybės administracija.

Veiklos rezultatų ataskaitoje pagrindinės veiklos sąnaudų dalyje ir finansavimo pajamų dalyje Savivaldybės administracija ir Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras parodė nusidėvėjimo vertes tų pačių patalpų, esančių administraciniame pastate L. Stuokos - Gucevičiaus aikštėje 14-3.

Kupiškio rajono savivaldybė nėra patvirtinusi vietinės reikšmės kelių sąrašo, kaip to reikalauja Kelių įstatymo 6 straipsnio 4 dalis, todėl negalima nustatyti, ar visi vietinės reikšmės keliai apskaityti. Inventorizacijos metu neįvertintas nuvertėjimas. Nėra galimybės įsitikinti, ar infrastruktūros statinių vertė konsoliduotame ataskaitų rinkinyje nurodyta teisinga verte.

Vadovaujantis 19-ojo VSAFAS 45 punktu, panaudos, nuomos ar kitu pagrindu gautas ir perduotas naudotis turtas įstaigoje turi būti apskaitytas nebalansinėje sąskaitoje.

Savivaldybės administracija neinventorizavo pagal panaudą perduotų patalpų (129,32 kv. m) Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centrai valčių elingo prie Kupiškio marių pastate, o inventorizavo visa verte (1 396331,00 Lt) kartu su Savivaldybei priklausančiu turtu.

4. Dėl Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais vertinimo

Audito planavimo metu atrinktose įstaigose atliktos savarankiškos audito procedūros biudžeto asignavimų naudojimo, turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais srityje. Nustatytos kokybinės klaidos, kurios turi reikšmės finansinių ataskaitų kokybei ir turto bei biudžeto lėšų naudojimo teisėtumui.

Kupiškio rajono savivaldybės administracija pažeidė Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo reikalavimus ir 10,2 tūkst. Lt įsigijimo vertės ilgalaikį materialųjį turtą (plastikines valtis) administracijos direktoriaus įsakymu perdavė viešajai įstaigai Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centrai valdyti ne panaudos, o patikėjimo teise.

Įstaigų buhalterinėje apskaitoje registruoto ilgalaikio turto objektai neatitinka Nekilnojamojo turto registro duomenų (Savivaldybės administracijoje). Savivaldybės administracija Nekilnojamojo turto registre neteisingai įregistravo patalpų dalį (723,23 kv. m) administraciniame pastate Lauryno Stuokos - Gucevičiaus a. 14-3. Inventorizacija atlikta formaliai.

Savivaldybės administracija Ilgalaikio turto apskaitos registruose esantį garažą L. Stuokos Gucevičiaus a. 14-3 5500 Lt verte apskaitė atskirai, nors Nekilnojamojo turto registro duomenimis jis registruotas administracinių patalpų L. Stuokos Gucevičiaus a. 14-3 sudėtyje.

Nesutvarkyta valstybinė žemė po Kultūros centro, Savivaldybės administracijos pastatais ir statiniais, nesudarytos panaudos sutartys, neįregistruota Nekilnojamojo turto registre ir neapskaityta apskaitos registruose.

Kultūros centras naudojami patalpomis, priklausančiomis Savivaldybės administracijai (Laičių kultūros namai - 1268693,00 Lt, kultūros namų pastatas Naivių k. – 302 621,00 Lt), tačiau sutartys dėl naudojimosi nesudarytos, patalpos patikėjimo teise naudotis neperduotos.

Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras ilgalaikį turtą (valtis) 5500 Lt įsigijimo verte laiko Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centro pagal panaudą naudojamose patalpose valčių elinge prie Kupiškio marių, tačiau sutartis dėl naudojimosi kitiems subjektams priklausančiomis patalpomis nesudaryta.

Savivaldybės administracija nesiėmė veiksmų, kad Savivaldybės turtas būtų tausojamas, valdomas ir naudojamas rūpestingai.

Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centras pažeidė Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo reikalavimus ir Nekilnojamojo turto registre neįregistravo patalpų (129,32 kv. m valčių elingo pastato) naudojimosi pagal panaudos sutartį fakto, turto neapdraudė, leido naudotis Savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turtu kitiems subjektams.

Savivaldybės administracija apskaito daug ilgalaikio turto, kurio nenaudoja savivaldybės funkcijoms vykdyti ar viešajam interesui: alaus darykla, alaus gamybos cechas, parduotuvė su rūsiu, trąšų sandėliai, karvidės, veršidės, poilsio namai ir pan. Inventorizacijos metu nenaudojamų patalpų nuvertėjimas neįvertintas. Inventorizacija atlikta formaliai, nes skirtingose rajono vietose esantys pastatai inventorizuoti per 1 valandą.

5. Dėl Savivaldybės kaip viešųjų įstaigų ir uždarujų akcinių bendrovių savininkės teisių ir pareigų įgyvendinimo

Audito metu vertinant, kaip Savivaldybė atstovauja viešosiose įstaigose, nustatyta, kad viešosiose įstaigose: tiek priskiriamose prie viešojo sektoriaus subjektų, tiek nepriskiriamose prie viešojo sektoriaus subjektų, nepakankamai dėmesio skirta Savivaldybės tarybos kaip dalininkės (savininkės) neturtinėms teisėms bei pareigoms įgyvendinti. Viešųjų įstaigų įstatuose visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencijai privalomos funkcijos (tvirtinti viešosios įstaigos veiklos strategiją, nustatyti jos veiklos vertinimo kriterijus) buvo nenumatytos ar numatytos iš dalies. Savivaldybės taryba nepatvirtino viešųjų įstaigų veiklos strategijų, todėl yra rizika, kad įstaigų valdymo organai neįgyvendins visų teisės aktais nustatytų pareigų, įstaigos gali neturėti veiklos strategijos, jų veikla gali nepakankamai atitikti visuomenės interesus ir pan.

Vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 30 straipsnio 1 dalimi VSS metinių ataskaitų rinkiniai turi būti audituojami. Viešųjų įstaigų įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 14 punktu nustatyta, kad sprendimą dėl viešosios įstaigos audito priima ir audito įmonę renka visuotinis dalininkų susirinkimas.

Savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų 2014 metų finansinių ataskaitų rinkiniai, patvirtinti Savivaldybės tarybos sprendimais, neaudituoti, nes Savivaldybės taryba nepriėmė sprendimo atlikti auditą minėtose įstaigose.

Šio audito metu vertinome, kaip Savivaldybė įgyvendina trijų uždarujų akcinių bendrovių savininko teises ir pareigas.

Savivaldybės kontrolieriaus vertinimu, Savivaldybėje nesukurta Savivaldybės uždarujų akcinių bendrovių finansinių rodiklių analizės sistema, kuri leistų analizuoti bendrovių finansinius rodiklius pagal jų vykdomas funkcijas: komercinę veiklą ir specialiuosius įsipareigojimus, t. y. veiklą, kurią bendrovės įgaliotos vykdyti pagal teisės aktus. Jeigu būtų aiškiai atskirti bendrovių skirtingoms veikloms tenkantys finansiniai, materialieji išteklių, būtų sudarytos prielaidos analizuoti bendrovių Balansų ir Pelnų (nuostolių) ataskaitų rodiklius pagal bendrovių atliekamas funkcijas, įvertinti šioms funkcijoms naudojamą turtą (pastatus, įrengimus, atsargas ir kt.), vertinti įsipareigojimų susidarymo priežastis, atlikti kitą analizę ir, esant reikalui, priimti reikalingus sprendimus dėl bendrovių valdymo. Taip pat būtų galima aiškiai nustatyti, kokie teisės aktai reglamentuoja įmonių vykdomą veiklą, kokia kainodara taikoma jų teikiamoms paslaugoms.

Tikslinga parengti metodines rekomendacijas, kurios sudarytų prielaidas analizuoti bendrovių finansinę informaciją pagal jų atliekamas funkcijas, atskiriant komercinę veiklą ir specialiuosius įsipareigojimus ir suteiktų galimybę šių įmonių valdymo organams, akcininkams ir kitiems finansinės informacijos naudotojams geriau suprasti bendrovių atliekamų skirtingų tipų funkcijų įtaką įmonių finansiniams rodikliams (pelningumui, efektyvumui ir kt.) ir šios informacijos pagrindu priimti Savivaldybei kokybiškus valdymo sprendimus, skirtus veiklos skaidrumui ir efektyvumui didinti.

Susipažinus su Savivaldybės uždarujų akcinių bendrovių 2014 metų finansiniais rodikliais matyti, kad bendrovių Balansų straipsnyje „Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys“ nurodyto turto balansinės vertės sudaro nuo 37 iki 1 993,7 tūkst. Lt, straipsnyje „Trumpalaikiai įsipareigojimai“ nurodytos balansinės vertės – nuo 232 tūkst. Lt iki 4 mln. Lt, kai kurių bendrovių pinigų likučiai straipsniuose „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“ siekia 780 tūkst. Lt, tačiau, remiantis šiuo metu bendrovių teikiamomis ataskaitomis Savivaldybei, nėra galimybės nustatyti, kokią veiklą vykdant (komercinę ar specialiuosius įsipareigojimus) susidarė atsargų, įsipareigojimų ar pinigų likučiai. Aiškinamuosiuose raštuose informacija atskleista nepilnai. Tik UAB „Kupiškio autobusų parkas“ aiškinamajame rašte detalizavo straipsnyje „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“ nurodytas sumas.

Nors kai kurių bendrovių pelningumas 2014 metais buvo minusinis, tačiau valdybos narių kompetencija ir tinkamumas eiti pareigas nebuvo svarstomi Savivaldybės taryboje.

REKOMENDACIJOS

Atsižvelgiant į ataskaitoje nurodytus dalykus ir audito metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą, rekomenduojame Savivaldybės administracijos direktoriui:

1. Numatyti papildomas kontrolės priemones, siekiant sustiprinti Savivaldybės administracijos ir pavaldžių įstaigų įsipareigojimų kontrolę ir teisingą finansinių bei kitų ataskaitų sudarymą
2. Užtikrinti, kad Savivaldybės administracija ir pavaldžios biudžetinės įstaigos biudžeto asignavimus ir turtą naudotų teisės aktų nustatyta tvarka.
3. Kontroliuoti, kad pavaldžios įstaigos visą patikėjimo teise valdomą turtą įregistruotų Nekilnojamojo turto registre ir buhalterinės apskaitos duomenys atitiktų minėto registro duomenis.
4. Suformuoti žemės sklypus po Savivaldybės administracijai ir biudžetinėms įstaigoms priklausančiais pastatais, sudaryti sutartis, jas įregistruoti Nekilnojamojo turto registre ir apskaityti.
5. Apskaityti pagal panaudos sutartis Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centrui perduotą turtą.
6. Pareikalauti, kad Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centras vykdytų panaudos sutartyje numatytus įsipareigojimus: įregistruotų Nekilnojamojo turto registre pagal panaudą gautą turtą, jį apdraustų, be turto savininko sutikimo neleistų naudotis patalpomis kitiems subjektams.
7. Perduoti patikėjimo teise valdyti turtą įstaigoms, kurios juo naudojasi (Kultūros centrui ir kt.).
8. Spęsti patalpų, kurios nereikalingos Savivaldybės funkcijoms vykdyti ir viešajam interesui tenkinti, privatizavimo klausimą.
9. Turto ir įsipareigojimų inventorizaciją atlikti teisės aktų nustatyta tvarka.
10. Numatyti didėjančios Savivaldybės ilgalaikės skolos valdymo priemones.
11. Siūlyti Savivaldybės tarybai parinkti audito įmonę viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų finansinių ataskaitų rinkinių auditui atlikti.
12. Numatyti aukščiausio lygio vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų valstybės dotacijų panaudojimą numatytoms funkcijoms atlikti.
13. Pareikalauti iš viešųjų įstaigų vadovybės teikti Savivaldybės tarybai tvirtinti veiklos strategijas.
14. Parengti metodines rekomendacijas, kurios sudarytų prielaidas analizuoti uždarytų akcinių bendrovių finansinę informaciją pagal jų atliekamas funkcijas, atskiriant komercinę veiklą ir specialiuosius įpareigojimus.

15. Užtikrinti, kad savivaldybės KFAR pateikta informacija būtų išsami ir teisingai atspindėtų VSS finansinę būklę, veiklos rezultatus.
16. Paruošti ir Savivaldybės tarybai teikti tvirtinti Kultūros įstaigų vadovų konkrečius veiklos vertinimo rodiklius.

Savivaldybės   kontrolierė

Vilma Mažeikienė